

İl Kültür ve Turizm Müdürlüklerinin Web Sitelerinin Türkçe Yazı Dili Yeterliliği Açısından İncelenmesi*

Examining the Websites of Provincial Culture and Tourism Directorates in terms of Turkish Written Language Proficiency

Öğretmen Derya OĞUR¹, Doç. Dr. Savaş EVREN²

Öz

Bu çalışmada, kültürün bir ögesi olan dilin korunmasından ve şehirlerin imajının güçlendirilip etkili bir şekilde pazarlanmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan İl Kültür ve Turizm Müdürlüklerinin (İKTM) web sitelerinin Türkçe yazı dili yeterliliğini tespit etmek amaçlanmıştır. Verilerin sistematik ve kapsamlı bir şekilde toplanması için “Türkçe Yazı Dili Ölçeği” geliştirilmiştir. Ölçekte yazım yanlışlıkları, anlatım bozuklukları ve noktalama hataları başlıkları altında toplam 48 madde yer almıştır. İKTM web sitelerindeki tüm sayfalar incelenmiş ve ilgili maddelere ilişkin hata varsa “1” yoksa “0” şeklinde manuel kodlama yapılmıştır. Ayrıca yapılan hatalar, örnek vermek amacıyla iller bazında kayıt altına alınmıştır. Verilere betimleyici nicel analizler uygulanmıştır. Yazım yanlışlıkları kapsamında büyük harfler, kısaltmalar ve birleşik sözcüklerin yazımıyla ilgili hatalar; anlatım bozukluğu kapsamında sözcüğün yanlış anlamda kullanılması, ek yanlışlığı/fazlalığı/eksikliği ve bağlaçlarla ilgili hatalar; noktalama hataları kapsamında ise kesme, virgül ve noktalı virgül işaretinin kullanımıyla ilgili hatalar en sık görülen hatalar olmuştur. Bölgeler bazındaki bulgular; üç başlıkta da (yazım hatası, anlatım bozukluğu ve noktalama hatası) en fazla hatanın Doğu Anadolu, Ege ve Marmara bölgelerinde, en az hatanın ise genellikle İç Anadolu Bölgesi’nde yapıldığını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin doğru kullanımı, Türkçe yazı dili hataları, kurumsal imaj, İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri, web sitesi inceleme

Makale Türü: Araştırma

Abstract

In this study, it is aimed to determine the Turkish written language proficiency of the websites of the Provincial Directorates of Culture and Tourism (PDCT), which are responsible for the preservation of language, which is an element of culture, and the strengthening and effective marketing and management of the image of cities. To collect the data systematically and comprehensively The Turkish Written Language Scale was developed. A total of 48 items were included in the scale under three dimensions called spelling mistakes, expression disorders, and punctuation errors. All pages on the PDCT websites were examined and manual coding was made as "1" if there are errors in the relevant items, and "0" if not. In addition, the mistakes made are recorded on the basis of provinces to give examples. Descriptive level quantitative analyzes were applied to the data. Errors in spelling of capital letters, abbreviations, and compound words within the scope of spelling mistakes; misuse of the word, affix inaccuracy/excess/incompleteness, and errors related to conjunctions within the scope of expression disorder; the errors related to the use of apostrophes, commas and semicolons within the scope of punctuation errors were the most common errors. Findings on the basis of regions showed that the most mistakes in all three dimensions are made in Eastern Anatolia, Aegean, and Marmara regions, and the least mistakes are usually made in Central Anatolia Region.

*Bu çalışma ikinci yazarın danışmanlığında birinci yazar tarafından yürütülen “İl Kültür ve Turizm Müdürlüklerinin Web Sitelerinin Türkçe Yazı Dili Kullanımı Açısından İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

¹Torul Yatılı Bölge Ortaokulu, Gümüşhane, derya_ogur@hotmail.com

²Gümüşhane Üniversitesi, Turizm Fakültesi, savasevren3011@gmail.com

Atf için (to cite): Oğur, D. ve Evren, S. (2023). İl Kültür ve Turizm Müdürlüklerinin Web sitelerinin Türkçe yazı dili yeterliliği açısından incelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(1), 403-420.

Keywords: Correct use of Turkish, Turkish written language errors, institutional image, Provincial Directorates of Culture and Tourism, web site review

Paper Type: Research

Giriş

Dil, toplumsal kültürün temelidir (Ünal, 2005, s.14). Kültürün vazgeçilmez ana unsuru olan dil, iş dünyasının da en etkili araçlarından biridir (Aktaş, 2010, s.37-38). Özellikle devlet kurumlarının, işletmelerin, belli bir amacı olan tüm örgütlerin örgüt içi ve örgüt dışı iletişim faaliyetlerinde; dilin doğru kullanılması hedef kitleye etkili bir şekilde ulaşmanın ön koşulu niteliğindedir (Kazancı, 1995, s.246). Kurumsal iletişimde kullanılan yazı dili hataları, tüketicilerin gözünde kuruma ilişkin olumsuz bir imajın oluşmasına neden olmaktadır. Yapılan araştırmalar, hedef kitlenin dil hatalarından etkilendiğini, hataların dikkat dağıttığını, anlamayı zorlaştırdığını, tüketici tercihlerini değiştirdiğini, ürünün güven puanını arttırdığını ve genel olarak kurumsal imajı olumsuz şekillendirdiğini göstermektedir (Fogg vd., 2001; Hilbrink, 2017; Müller, Martin-Lacroux ve Lacroux, 2019; Schindler ve Bickart, 2012).

Dilin doğru kullanılması, her alanda hizmet veren kurum ve kuruluşların tanıtım/pazarlama sürecine katkı sağlamaktadır (İşcan, 2018, s.19). Bu durum, il düzeyinde destinasyon yönetiminden sorumlu olmaları ve kültürün en önemli parçası olan dilin korunmasında pay sahibi olmaları nedeniyle, İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri (İKTM) açısından özel önem arz etmektedir. İKTM'lerde gerek basılı gerekse dijital iletişim araçlarında Türkçe'nin doğru bir şekilde kullanılması hem kurumsal imaj açısından hem de destinasyon imajı açısından önemlidir. Ancak araştırma öncesinde İKTM'lerin web sitelerinde yapılan ön incelemeler, Türkçe kullanımı noktasında bazı sorunlar olduğuna işaret etmiştir. Ayrıca turizm literatüründe web sitesi incelemelerine dayanan çokça çalışma (örneğin; Atıf, 2018; Şimşek Evren ve Akoğlan Kozak, 2017; Taş, Akkaşoğlu ve Akyol, 2018; Uygur, Sürücü ve Sergen, 2018; Zafiroopoulos ve Vrana, 2006) olmasına rağmen kurumsal web sitelerini yazı dili yeterliliği açısından inceleyen bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Türkçeye ilişkin literatürde de genellikle öğrencilerin yaptıkları yazım hataları, ders kitaplarındaki hatalar vb. konulara odaklanıldığı görülmektedir (Hunutlu, 2007; İlaslan, 2007; Şamlıoğlu, 2011; Üstün, 2011).

Tüm bu değerlendirmelerden hareketle, çalışmada Türkçeyi etkin ve doğru kullanması gereken kurumların başında gelen İKTM'lerin web sitelerinin Türkçe yazı dili kullanımı yeterliliğinin tespiti amaçlanmıştır. Bu kapsamda aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmaktadır.

S1. İKTM'lerin web sitelerinde en çok hangi tür yazı dili hatalarına (yazım hatası, anlatım bozukluğu, noktalama hatası) yer verilmektedir?

S2. İKTM'lerin web sitelerinde en sık hangi yazım yanlışlığı tiplerine rastlanılmaktadır?

S3. İKTM'lerin web sitelerinde en sık hangi anlatım bozukluğu tiplerine rastlanılmaktadır?

S4. İKTM'lerin web sitelerinde en sık hangi noktalama hatası tiplerine rastlanılmaktadır?

S5. Yazım yanlışlığı, anlatım bozukluğu ve noktalama hatalarının coğrafi bölgelere dağılımı nasıldır?

Genel olarak değerlendirildiğinde, literatürde daha önce böyle bir çalışmanın yapılmaması nedeniyle ve önemli bir disiplinlerarası çalışma örneği olacağı düşüncesiyle bu çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı söylenebilir. Ayrıca yukarıdaki sorulara bulunan yanıtlarla ve bu yanıtlar doğrultusunda geliştirilen önerilerle İl Kültür ve Turizm Müdürlüklerine, web sitelerinde Türkçe yazı dilinin doğru kullanımı noktasında fayda sağlanacağı ifade edilebilir.

1. Dilin Doğru Kullanımı

Dil, gerek bireysel açıdan gerekse toplumsal açıdan bir millet için en önemli dinamiklerden biridir. Milletler yüzyıllardan beri süzülüp gelen kültürü dil aracılığıyla oluşturur, geliştirir ve geleceğe aktarır (Göçer, 2014, s.23). Toplumsal kültürün oluşması dille sağlanacağı için ilk yabancılaşmanın da bu noktadan başlayacağı söylenebilir (Yaman ve Erdoğan, 2007, s.239). Bu durum, her dil için olduğu gibi Türkçe için de geçerlidir. Türk kültürünün temel ögesi olan Türkçenin doğru kullanımı, kültürün devamlılığı açısından en önemli konulardan biridir. Ancak özellikle son yıllarda Türkçe'nin internet ve sosyal medya dilinin etkisiyle bozulduğuna tanık olunmaktadır (Akkoyunlu ve Yılmaz Soylu, 2011; Karahisar, 2013). Ayrıca basın-yayın araçlarında görülen yabancı sözcük kullanma tutkusu/özentisi, kelime ve bilgi eksikliği, özensizlik Türkçenin yanlış kullanılmasına ve dilin özünü kaybetmesine neden olmaktadır (Güllüdağ, 2014; Güzel ve Karakurt, 2016). Dilde yaşanan bu olumsuzluklar kültürün yozlaşmasına neden olduğu gibi, işletmelerin ve diğer örgütlerin kurumsal iletişimi açısından da olumsuzluklar yaratmaktadır. Kurumsal iletişimde rastlanan dil hataları kurumun imajına zarar vermekte; mevcut ve potansiyel müşterilerin satın alma niyetlerini ve ürün kalitesi algılarını olumsuz şekilde biçimlendirmektedir (Müller vd., 2019; Schindler ve Bickart, 2012). Bu bağlamda, dilin hem kültür hem de iş dünyası açısından son derece önemli bir olgu olduğunu söylemek mümkündür.

Dilin kurumsal iletişimdeki önemini daha net anlayabilmek için bu kapsamda yürütülen güncel çalışmalara bakmak yerinde olacaktır. Zira araştırmalar, pazarlama iletişimi araçlarında bulunan yazım ve/veya baskı hatalarının müşteriler üzerinde önemli etkileri olduğunu göstermektedir. Örneğin Schindler ve Bickart (2012), çevrimiçi müşteri yorumlarındaki yazım ve dilbilgisi hatalarının, ilgili yorumların yardım ediciliği ve değerliliği üzerindeki etkilerini incelediği çalışmalarında; anlamsız ifadelerin, dilbilgisi hatalarının ve yazım yanlışlarının okuyucuyu etkilediğini, iletişimci hakkında olumsuz çıkarımlara sebep olduğunu ve yorumu değersizleştirdiğini bulmuşlardır. Öte yandan Müller vd. (2019), müşterilerin baskı hatalarını mı yoksa imla hatalarını mı daha çok önemsediklerini belirlemeye yönelik çalışmalarında; iki alışveriş sitesine yönelik baskı hatalı, yazı dili hatalı ve hatasız şeklinde 3x2 hata-marka versiyonlu düzenek hazırlayıp öğrencilerin algılarını ölçmüştür. Bu kapsamda hata tiplerinin markaya yönelik tutumu, davranışsal niyeti ve web sitesinin güvenilirlik algısını nasıl etkilediğini incelemişlerdir. Bulgular, genel olarak üç değişken üzerinde de baskı hatalarının etkisinin anlamlı, yazım hatalarının anlamsız olduğunu göstermiş, ancak alt gruplar incelendiğinde yazım hatasını anlama yeterliliği olanlarda yazı dili hatalarının güvenilirlik, davranışsal niyet ve markaya yönelik tutumları anlamlı ve yüksek düzeyde etkilediğini göstermiştir. Stiff (2012) ise geribildirim yorumlarındaki yazım ve dilbilgisi hatalarının, tüketici tutum ve davranışlarına etkisini incelediği çalışmasında, olumlu yorumlardaki yazım ve dilbilgisi hatalarının; hedefin itibarını, ikna ediciliğini ve hedefle ilgili para harcama arzusunu olumsuz yönde etkilediğini belirlemiştir. Bu tarz çalışmalara sınırlı sayıda olsa da turizm literatüründe rastlamak da mümkündür. Örneğin Hilbrink (2017), otellere ilişkin çevrimiçi yorumların negatiflik-pozitiflik dengesi ve yazım hatalarının; yorumun güvenilirliğine, otele yönelik tutuma, rezervasyon niyetine ve elektronik ağızdan ağıza pazarlama eğilimine (eWOM) etkilerini incelemiştir. Yazarın deneysel bir tasarım kullanarak anket tekniğine başvurduğu çalışmada; doğru dil kullanılan yorumların, hatalılara kıyasla tüketicilerin otele karşı tutumunu ve rezervasyon niyetini daha fazla olumlu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Tüm bu değerlendirmelerden de anlaşıldığı üzere, dilin doğru kullanılması ve korunması hem kültürün devamlılığı açısından hem de pazarlama iletişimi açısından oldukça önemlidir. Dilin yanlış kullanımının yaygınlaşması bir taraftan kültürün kuşaklar arasında yanlış aktarımına neden olurken diğer taraftan kurumların pazarlama iletişimine zarar vermektedir. Özellikle dil konusunda hassas olan, yazı dili hatalarının farkına varabilen, eğitim düzeyi yüksek kesimlerde dil hataları kuruma yönelik olumsuz algıların oluşmasına neden olmaktadır.

2. Türkçe Yazı Dili Hataları

Dilin doğru kullanımı açısından hem konuşma hem de yazı dili oldukça önemlidir. Bu çalışmada yazı dilinin doğru kullanımı üzerinde durulmaktadır. Türkçe yazı dilinin doğru kullanılıp kullanılmadığını anlamak için öncelikle bu kapsamda sık karşılaşılan hataları incelemekte fayda vardır. Türkçe literatüründe yazı dili hataları farklı sınıflandırmalar çerçevesinde işlenmektedir. Literatür genel anlamda ele alındığında “yazım yanlışlıkları”, “anlatım bozuklukları” ve “noktalama hataları” şeklinde üç ana kategorinin ortaya çıktığı ve bunların altında çeşitli yazı dili hatalarının ele alındığı görülmektedir (Babacan, 2010; Kavcar, Oğuzkan ve Sever, 2004). Tablo 1 bahsi geçen yazı dili hatalarını liste halinde göstermektedir.

Tablo 1. Türkçe yazı dili hataları

Yazım Yanlılıkları	Anlatım Bozuklukları	Noktalama Hataları
<ul style="list-style-type: none">▪ Düzeltme işaretinin yazımı▪ Soru ekinin (mı/mi/mu/mü) yazımı▪ -ki ekinin yazımı▪ -de/da ekinin yazımı▪ Kısaltmaların yazımı▪ Bitişik/ayrı yazılan sözcüklerin yazımı▪ Sayıların yazımı▪ Tarihlerin yazımı▪ Büyük harflerin yazımı▪ İkillemelerin yazımı▪ Pekiştirilen kelimelerin yazımı▪ Ek fiilin yazımı (idi, imiş, ise, iken)▪ İle'nin yazım	<ul style="list-style-type: none">▪ Anlamla İlgili Anlatım Bozuklukları▪ Gereksiz sözcük kullanılması▪ Sözcüğün yanlış yerde kullanılması▪ Anlam belirsizliği▪ Sözcüğün yanlış anlamda kullanılması▪ Deyim ve atasözü yanlışlıkları▪ Çelişen ifadelerin birlikte kullanılması▪ Mantık hataları▪ Tekrarlanan ifadeler▪ Anlamayı güçleştiren uzun cümleler▪ Dil Bilgisiyle İlgili Anlatım Bozuklukları▪ Ek yanlışlıkları/eksikliği/fazlalığı▪ Çatı uyumsuzluğu▪ Özne eksikliği▪ Nesne eksikliği▪ Dolaylı tümleç eksikliği▪ Zarf tümleci eksikliği▪ Bağlaçlarla ilgili hatalar▪ Yüklem eksikliği▪ Özne-yüklem uyumsuzluğu▪ Kip ve kişi uyumsuzluğu▪ Tamlama yanlışlıkları▪ Fiilimsi yanlışlıkları▪ Ek eylem eksikliği	<ul style="list-style-type: none">▪ Nokta▪ Virgül▪ Noktalı Virgül▪ Kesme İşareti▪ İki Nokta İşareti▪ Üç Nokta İşareti▪ Soru İşareti▪ Ünlem İşareti▪ Kısa Çizgi İşareti▪ Uzun Çizgi İşareti▪ Eğik Çizgi İşareti▪ Tırnak İşareti▪ Yay Ayraç İşareti

Kaynak: Yazarlar tarafından Babacan, 2010; Gülensoy, 2000; İlaslan, 2007; Kavcar vd., 2004; Pekaz, 2007; TDK 2000, 2017; tdk.gov.tr; Üstün, 2011'den uyarlanmıştır.

Tablo incelendiğinde, yazım yanlışlıkları sütununda 13 hata tipinin bulunduğu görülmektedir. Bu hatalar genel olarak kelimelerin, harflerin, tarihlerin, sayıların veya eklerin yanlış yazımıyla oluşan imla hatalarıdır. Anlatım bozuklukları ise bazen anlam bozukluğundan bazen de dil bilgisi yanlışlarından kaynaklanabilmektedir. Türkçede anlamla ilgili anlatım bozukluklarının dokuz, dil bilgisiyle ilgili anlatım bozukluklarının 13 farklı tipi vardır. Anlamla ilgili anlatım bozukluklarının önemli bir kısmı sözcüklerin yanlış kullanımıyla ilgilidir. Kullanılması gereken sözcüklerin kullanılmaması, kullanılmaması gereken sözcüklerin kullanılması veya sözcüklerin yanlış yerde kullanılması anlatım bozukluklarına neden olmaktadır. Bununla birlikte, gereğinden uzun karmaşık cümleler, mantık hataları ve atasözü/deyimlerin yanlış kullanılması da sık karşılaşılan anlatım bozukluklarıdır. Dil bilgisiyle ilgili anlatım bozuklukları ise genellikle cümle içinde farklı görevleri olan sözcüklerin eksikliğinden veya yanlış kullanımından kaynaklanmaktadır. Ayrıca cümle içindeki öğelerin birbiriyle uyumsuzluklarından kaynaklanan hatalar da önemli anlatım bozuklukları olarak karşımıza çıkmaktadır. Noktalama hataları sütunu incelendiğinde ise 13 farklı hata tipi görülmektedir. Bu hataların genel olarak cümle içinde belirli görevleri olan noktalama işaretlerinin eksikliğinden, gereksiz kullanımından veya yanlış yerde kullanımından

kaynaklanan hatalar oldukları anlaşılmaktadır. Tabloda üzerinde durulan hatalar, bu çalışmanın veri toplama aracının genel çerçevesinin oluşturulmasında önemli bir kaynak olmuştur.

3. Yöntem

Bu çalışma, temel yapısı itibariyle doküman incelemesine dayalı bir nitel araştırmadır. Bu kapsamda, İKTM'lerin web sitelerindeki yazılı ifadeler nitel içerik analizi tekniğiyle incelenmiştir. Araştırma kapsamında insan ya da hayvan birimlerinin incelendiği deney, gözlem, anket ya da mülakat yöntemleri kullanılmadığından Etik Kurul raporu alınmasına gerek duyulmamıştır.

3.1. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini 81 ilin İKTM web siteleri oluşturmaktadır. Çalışmada örneklem alma yoluna gidilmemiş, tamsayım tekniğiyle tüm çalışma evrenine ulaşılmış, tüm web siteleri incelenmiştir.

3.2. Veri Toplama Aracı

Verilerin düzenli ve kapsamlı bir şekilde toplanması için Türkçe Yazı Dili Ölçeği oluşturulmuştur. Bu kapsamda, ilgili literatürden yararlanarak Türkçe yazı dilinde dikkat edilmesi gereken kurallar belirlenmiş; bu kurallara bağlı olarak üç boyut altında toplam 48 maddeden oluşan bir madde havuzu oluşturulmuştur (Bkz. Tablo 1). Ardından, içerik geçerliliğini sağlamak üzere Türkçe yazı dili konusunda uzman kişilerin görüşlerine başvurulmuştur. Bu kapsamda, öncelikle uzman görüşü formu oluşturulmuştur. İlgili formula 48 maddenin Türkçe Yazı Dili Ölçeği için gerekli olup olmadığı sorgulanmıştır. Uzman görüşü alma sürecinde formlar e-posta yoluyla 10 uzmana (Türkçe öğretmenleri) iletilmiş ve 15.12.2020-30.12.2020 tarihleri arasında sekizinden dönüt alınmıştır. Sekiz uzman da belirlenen maddeleri yeterli ve gerekli bulmuştur. Lawshe'un (1975), bu tarz içerik geçerliliği çalışmalarında uygulanmak üzere geliştirdiği formülüne göre; gerekli ve gerekli/yetersiz diyen uzman sayısından toplam uzman sayısının yarısı çıkarılır ve elde edilen sonuç yine toplam uzman sayısının yarısına bölünür. Sonuçta elde edilen değer uzman sayısına göre yorumlanır. Bu çalışmada olduğu gibi, sekiz kişilik bir uzman ekibine başvuru durumlarında bu değer 0,78'den büyük olması gerekmektedir. Çalışmada tüm maddeler, sekiz uzman tarafından da gerekli bulunduğu için bu değer her maddede "1" olarak saptanmış ve dolayısıyla ölçeğin içerik geçerliliği sağlanmıştır (Şencan, 2005, s.174).

3.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Ölçeğin nihai halini almasının ardından, alfabetik sırayla 81 ilin İKTM web sitesinin incelenmesine başlanmıştır. Web sitelerindeki tüm sayfaların (Atatürk, Kurumsal, Kültür, Turizm, İlçeler, Genel Bilgiler, Türkiye Kültür Portalı ve Gezilecek Yerler) yazılı içerikleri Türkçe Yazı Dili Ölçeği aracılığıyla incelenmiştir. İncelemelerde var-yok tekniği temel alınmış; maddeye uygun bir hata varsa "1", yoksa "0" şeklinde manuel olarak kodlama yapılmıştır. Ayrıca yapılan hatalara kanıtlar sunmak amacıyla, web sitelerinde yer alan örnek yazı dili hataları kayıt altına alınmıştır. İncelemeler 01.01.2021-30.04.2021 tarihleri arasında, Türkçe öğretmenliği yapan, dolayısıyla bu alanda yeterliliği olan tek kodlayıcı (birinci yazar) tarafından yapılmıştır. Kayıt ve kodlama süreci tamamlandıktan sonra verilere betimleyici nicel analizler (sıklıklar, yüzdeler) uygulanmıştır. Nitel verinin sayısallaştırılması tekniği, verilerin geçerliliğini-güvenirliliği arttırmakta ve karşılaştırma yapma olanağı sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.274).

3.4. Sınırlılıklar

Temel sınırlılıklardan biri, araştırmanın sadece inceleme yapılan tarihlerdeki içerikle sınırlı olmasıdır. Bir diğer sınırlılık ise web siteleri arasındaki içerik fazlalığının-azlığının dikkate alınmamasıdır. Zira içeriği fazla olan web sitesinde az olana göre daha fazla yazı dili hatasına rastlanabilmektedir. Bu durum, içeriği fazla olan ilin/bölgenin Türkçe konusunda daha

duyarsız olduğu yanlışlığına neden olabilmektedir. Son olarak, web sitesi incelemelerinin tek kodlayıcı tarafından yürütülmesi bir sınırlılık olarak görülebilir. Tek kodlayıcı uygulamasına başvurulmasının temel nedeni, incelenen içeriğin çok geniş olması ve yapılan incelemenin derin Türkçe dilbilgisi gerektirmesidir.

4. Bulgular

Veri toplama sürecinde tüm illerin İKTM web sitelerindeki tüm sayfalar (Atatürk, Kurumsal, Kültür, Turizm, İlçeler, Genel Bilgiler, Türkiye Kültür Portalı ve Gezilecek Yerler) incelenmiştir. Ancak sayfalar ve iller bazındaki karşılaştırmalarda belirgin farklılıklar olmadığından bulgular kısmında bölgesel düzeyde genel karşılaştırmalar yapılmıştır. Bu kapsamda üç kategorideki yazı dili hataları genel anlamda ve yedi coğrafi bölge arasındaki farklılıklar açısından değerlendirilmiştir. Buna ek olarak, her başlık altında öne çıkan maddelere ilişkin hata örneklerine yer verilmiştir.

4.1. Yazım Yanlışlıklarına İlişkin Bulgular

Yazım yanlışları incelendiğinde (Tablo 2); büyük harflerin ve kısaltmaların yazımında 81 ilin tamamının hata yaptığı görülmektedir. Ayrıca birleşik sözcüklerin (79 il), -de ekinin (76 il), -ki ekinin (71 il) ve sayıların yazımında (70 il) hata yapan il sayısının fazla olduğu tespit edilmiştir. Ülke genelinde en az hatanın ek fiilin (2 il) ve pekiştirilen kelimelerin (1 il) yazımında yapıldığı anlaşılmıştır.

Bölgesel bazdaki incelemelerde kısaltmalar ve büyük harf kullanımı konusunda tüm bölgelerdeki tüm illerin web sitelerinde hatalar olduğu görülmüştür. Bu iki ana hata kaynağına ek olarak Akdeniz’de birleşik sözcükler; Doğu Anadolu’da ve Karadeniz’de -de eki ve birleşik sözcükler; Ege’de -ki eki ve birleşik sözcükler; Güneydoğu’da sayılar; Marmara’da -ki eki, birleşik sözcükler ve sayılar tüm illerin hata yaptığı maddeler olmuştur. Bu kapsamda, -de eki, -ki eki, sayılar ve birleşik sözcüklerin, büyük harfler ve kısaltmaların ardından web sitelerini hazırlayanları en çok zorlayan konular olduğu ifade edilebilir. Bunun yanında, soru eki -mi, düzeltme işareti ve “ile” bağlacı da bölgesel bazda hatalara neden olan konular olmuştur.

Bölgeler arasındaki yazı dili beceri düzeyi farklarını net ifade edebilmek için her maddenin var kategorisindeki yüzdelerin ortalamalarına bakmak yerinde olacaktır (en alt satır). Bu kapsamda en az hata yapan il yüzdesine sahip bölgenin İç Anadolu Bölgesi (%56,82) olduğu, ardından sırasıyla Akdeniz (66,35), Güneydoğu Anadolu (%69,25) Karadeniz (%73,08), Marmara (%73,42), Doğu Anadolu (%74,18) ve Ege’nin (%75) geldiği görülmüştür.

Yazım yanlışları kapsamında öne çıkan üç hata türüyle ilgili bazı örneklerle değinmek yerinde olacaktır. Büyük harflerin kullanımına ilişkin yapılan yanlışlıklar kapsamında; “Atatürk, babasının sağlığında, kısa bir süre devam ettiği Şemsi Efendi mahalle mektebinden sonra sırasıyla Selanik Mülkiye Rüşdiyesi’ne kaybolmuş, ardından buradan ayrılarak 1893 yılında Selanik Askeri Rüşdiyesi’ne geçmiştir.” (İzmir İKTM, 2021) cümlesi önemli bir örnektir. Bu cümlede kurum adlarını oluşturan her sözcük büyük harfle yazılmamış ve kurum adına gelen ek, kesme işaretiyle ayrılmıştır. TDK, 2016 yılında kurum adlarına gelen eklerin kesme işaretiyle ayrılması kuralını kaldırmıştır (TDK, 2021). Ayrıca TDK’ye göre Rüşdiye yerine Rüştiye kullanılmalıdır. Dolayısıyla cümle, “Atatürk, babasının sağlığında, kısa bir süre devam ettiği Şemsi Efendi Mahalle Mektebinden sonra sırasıyla Selanik Mülkiye Rüştiyesine kaybolmuş, ardından buradan ayrılarak 1893 yılında Selanik Askeri Rüştiyesine geçmiştir.” şeklinde yazılmalıdır.

Kısaltmaların yazımına ilişkin yanlışlıklar kapsamında; “T.B.M.M.’de ‘Hakimler Kanunu’ kabul edildi.” (Adana İKTM, 2021a) cümlesinde kısaltmayı oluşturan harflerin arasında nokta işareti kullanıldığı için yanlışlık yapılmıştır. Cümle, “TBMM’de ‘Hâkimler Kanunu’ kabul edildi.” şeklinde yazılmalıdır.

Tablo 2. Yazım yanlışlıklarının bölgelere göre dağılımı

YAZIM YANLIŞLIKLARI	VAR/ YOK	N/%	BÖLGE						Toplam	
			Akdeniz	Doğu Anadolu	Ege	Güneydoğu Anadolu	İç Anadolu	Karadeniz		Marmara
Düzeltilme İşaretinin Kullanımındaki Yanlışlıklar	VAR	N 5 % 62,5	11 78,6	6 75	6 66,7	5 38,5	13 72,2	8 72,7	54 66,7	
	YOK	N 3 % 37,5	3 21,4	2 25	3 33,3	8 61,5	5 27,8	3 27,3	27 33,3	
Soru Eki –mi Ekinin Yazımındaki Yanlışlıklar	VAR	N 5 % 62,5	11 78,6	6 75	6 66,7	5 38,5	13 72,2	8 72,7	54 66,7	
	YOK	N 3 % 37,5	3 21,4	2 25	3 33,3	8 61,5	5 27,8	3 27,3	27 33,3	
–ki Ekinin Yazımındaki Yanlışlıklar	VAR	N 7 % 87,5	12 85,7	8 100	7 77,8	10 76,9	16 88,9	11 100	71 87,7	
	YOK	N 1 % 12,5	2 14,3	0 0	2 22,2	3 23,1	2 11,1	0 0	10 12,3	
–de Ekinin Yazımındaki Yanlışlıklar	VAR	N 7 % 87,5	14 100	7 87,5	8 88,9	12 92,3	18 100	10 90,9	76 93,8	
	YOK	N 1 % 12,5	0 0	1 12,5	1 11,1	1 7,7	0 0	1 9,1	5 6,2	
Kısaltmaların Yazımındaki Yanlışlıklar	VAR	N 8 % 100	14 100	8 100	9 100	13 100	18 100	11 100	81 100	
	YOK	N 0 % 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	
Birleşik Sözcüklerin Yazımındaki Yanlışlıklar	VAR	N 8 % 100	14 100	8 100	8 88,9	12 92,3	18 100	11 100	79 97,5	
	YOK	N 0 % 0	0 0	0 0	1 11,1	1 7,7	0 0	0 0	2 2,5	
Büyük Harflerin Kullanımındaki Yanlışlıklar	VAR	N 8 % 100	14 100	8 100	9 100	13 100	18 100	11 100	81 100	
	YOK	N 0 % 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	
İkilemelerin Yazımı	VAR	N 5 % 62,5	11 78,6	6 75	7 77,8	5 38,5	14 77,8	8 72,7	56 69,1	
	YOK	N 3 % 37,5	3 21,4	2 25	2 22,2	8 61,5	4 22,2	3 27,3	25 30,9	
Pekiştirilen Kelimelerin Yazımı	VAR	N 0 % 0	1 7,1	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	1 1,2	
	YOK	N 8 % 100	13 92,9	8 100	9 100	13 100	18 100	11 100	80 98,8	
Ek Fiilin Yazımındaki Yanlışlıklar	VAR	N 0 % 0	0 0	1 12,5	0 0	0 0	1 5,6	0 0	2 2,5	
	YOK	N 8 % 100	14 100	7 87,5	9 100	13 100	17 94,4	11 100	79 97,5	
İle'nin Yazımıyla İlgili Yanlışlıklar	VAR	N 5 % 62,5	11 78,6	6 75	6 66,7	5 38,5	13 72,2	8 72,7	54 66,7	
	YOK	N 3 % 37,5	3 21,4	2 25	3 33,3	8 61,5	5 27,8	3 27,3	27 33,3	
Sayıların Yazımında Yapılan Yanlışlıklar	VAR	N 6 % 75	11 78,6	7 87,5	9 100	10 76,9	6 88,9	11 100	70 86,4	
	YOK	N 2 % 25	3 21,4	1 12,5	0 0	3 23,1	2 11,1	0 0	11 13,6	
Tarihlerin Yazımında Yanlışlıklar	VAR	N 5 % 62,5	11 78,6	7 87,5	6 66,7	6 46,2	13 72,2	8 72,7	56 69,1	
	YOK	N 3 % 37,5	3 21,4	1 12	3 33,3	7 53,8	5 27,8	3 27,3	25 30,9	
Genel Hata Ortalaması (%)			66,35	74,18	75,00	69,25	56,82	73,08	73,42	69,8

Birleşik kelimelerin yazımına ilişkin yanlışlıklar kapsamında; “Mustafa Kemal, memleketi için herşeyin kaybolmuş görüldüğü bir zamanda olağanüstü bir kalkınma gerçekleştirmiştir.” (Bursa İKTM, 2021) cümlesinde hata söz konusudur. Aynı yazılması gereken “her şey” sözcüğü bitişik yazıldığı için yanlışlık yapılmıştır. Cümle, “Mustafa Kemal, memleketi için her şeyin kaybolmuş görüldüğü bir zamanda olağanüstü bir kalkınma gerçekleştirmiştir.” şeklinde yazılmalıdır.

4.2. Anlatım Bozukluklarına İlişkin Bulgular

Literatür kısmında da değinildiği gibi, anlatım bozukluklarını “anlamla ilgili anlatım bozuklukları” ve “dil bilgisiyle ilgili anlatım bozuklukları” şeklinde iki alt başlıkta incelemek mümkündür. Dolayısıyla bu başlık altındaki bulgular bu şekilde ele alınmıştır.

4.2.1. Anlamla İlgili Anlatım Bozukluklarına İlişkin Bulgular

Anlamla ilgili anlatım bozukluklarına ilişkin bulgular incelendiğinde (Tablo 3), sözcüğün yanlış anlamda kullanılması (74 il) maddesinin en çok hata yapılan madde olduğu görülmektedir. Çelişen sözcüklerin birlikte kullanılması (2 il) ve mantık hatalarının (0 il) ise çok az hata yapılan ya da hiç hata yapılmayan maddeler olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 3. Anlamla ilgili anlatım bozukluklarının bölgelere göre dağılımı

Anlatım Bozuklukları		BÖLGE							Toplam	
		Akdeniz	Doğu Anadolu	Ege	Güneydoğu Anadolu	İç Anadolu	Karadeniz	Marmara		
Gereksiz Sözcük Kullanımı	VAR	N	5	11	6	6	5	14	8	55
		%	62,5	78,6	75	66,7	38,5	77,8	72,7	67,9
	YOK	N	3	3	2	3	8	4	3	26
		%	37,5	21,4	25	33,3	61,5	22,2	27,3	32,1
Anlam Belirsizliği	VAR	N	5	11	6	6	5	13	8	54
		%	62,5	78,6	75	66,7	38,5	72,2	72,7	66,7
	YOK	N	3	3	2	3	8	5	3	27
		%	37,5	21,4	25	33,3	61,5	27,8	27,3	33,3
Sözcüğün yanlış anlamda kullanılması	VAR	N	8	14	7	9	9	18	9	74
		%	100	100	87,5	100	69,2	100	81,8	91,4
	YOK	N	0	0	1	0	4	0	2	7
		%	0	0	12,5	0	30,8	0	18,2	8,6
Çelişen Sözcüklerin Birlikte Kullanılması	VAR	N	1	0	1	0	0	0	0	2
		%	12,5	0	12,5	0	0	0	0	2,5
	YOK	N	7	14	7	9	13	18	11	79
		%	87,5	100	87,5	100	100	100	100	97,5
Deyim Yanlışlıkları	VAR	N	5	11	6	6	5	13	8	54
		%	62,5	78,6	75	66,7	38,5	72,2	72,7	66,7
	YOK	N	3	3	2	3	8	5	3	27
		%	37,5	21,4	25	33,3	61,5	27,8	27,3	33,3
Mantık Hataları	VAR	N	0	0	0	0	0	0	0	0
		%	0	0	0	0	0	0	0	0
	YOK	N	8	14	8	9	13	18	11	81
		%	100	100	100	100	100	100	100	100
Tekrarlanan İfadeler	VAR	N	5	11	6	6	5	14	9	56
		%	62,5	78,6	75	66,7	38,5	77,8	81,8	69,1
	YOK	N	3	3	2	3	8	4	2	25
		%	37,5	21,4	25	33,3	61,5	22,2	18,2	30,9
Anlamayı Güçleştiren Uzun Cümleler	VAR	N	5	11	6	6	6	13	8	55
		%	62,5	78,6	75	66,7	46,2	72,2	72,7	67,9
	YOK	N	3	3	2	3	7	5	3	26
		%	37,5	21,4	25	33,3	53,8	27,8	27,3	32,1
Genel Hata Ortalaması (%)			53,13	61,63	59,38	54,19	33,68	59,03	56,80	54,03

Bölgeler arası farklılıklara bakıldığında yine en düşük hata yapan il oranına sahip bölgenin İç Anadolu Bölgesi olduğu görülmektedir. Maddelerin genelinde İç Anadolu'daki 13 ilin %33,68'i (3-4 il) hata yapmıştır. Bu durum, bölgenin Türkiye ortalamasının (%54,03) oldukça altında hata oranına sahip olduğuna işaret etmektedir. Diğer bölgelerde oranlar birbirine yakın olmakla birlikte hata yüzdesi en yüksek olan bölgenin Doğu Anadolu (%61,63) olduğu, ardından sırasıyla Ege (%59,38), Karadeniz (%59,03), Marmara (%56,8), Güneydoğu (%54,19) ve Akdeniz'in (%53,13) geldiği görülmektedir. Doğu Anadolu'da "sözcüğün yanlış anlamda kullanılması" maddesinde tüm illerde hataya rastlanırken, "çelişen sözcüklerin birlikte kullanılması" maddesinde sadece 1 ilde hata vardır. Hiç hata yapılmayan mantık hataları dışındaki diğer maddelerdeki hata oranı ise %62,5'tir (5 il). Ege'de "sözcüğün yanlış anlamda kullanılması" maddesinde 8 ilin 7'si hata yaparken, "çelişen sözcüklerin birlikte kullanılması" maddesinde sadece 1 ilde hata vardır. Diğer maddelerde hata oranı %75'dir (6 il). Karadeniz'de "sözcüğün yanlış anlamda kullanılması" maddesinde 18 ilin tamamında hataya rastlanırken; "çelişen sözcüklerin birlikte kullanılması" ve "mantık hataları" maddesinde hiç hataya rastlanılmamıştır. Diğer maddelerdeki hata oranları %72,7 ile %77,8 arasında değişmektedir (13-14 il). Marmara'da da "çelişen sözcüklerin birlikte kullanılması" ve "mantık hataları" maddelerinde hiç hataya rastlanmazken; en yüksek hata oranı (%81,8; 9 il) "tekrarlanan ifadeler" ve "sözcüğün yanlış anlamda kullanılması" maddelerindedir. Diğer maddelerde hata oranı %72,7'dir (8 il). Güneydoğu'da "sözcüğün yanlış anlamda kullanılması" maddesinde tüm illerde hata varken; "çelişen sözcüklerin birlikte kullanılması" ve "mantık hataları" maddelerinde hiç hata yoktur. Diğer maddelerde hata oranı %66,7'dir (6 il). Akdeniz'de de "sözcüğün yanlış anlamda kullanılması" maddesinde tüm illerde hata vardır. "Çelişen sözcüklerin birlikte kullanılması" maddesinde 1 ilin hata yaptığı bölgede, hiç hataya rastlanılmayan "mantık hataları" dışındaki maddelerde hata oranı 62,5'dir (5 il).

Bu başlık altında en fazla hata görülen "sözcüğün yanlış anlamda kullanılması" kapsamında bir örnek vermek gerekirse; "2001 yılı sonunda restorasyon çalışması başlamış ve 2003 yılında bitirilerek 02.07.2003 günü fiilen yeni Kurul Müdürlüğü binası olarak hizmet vermeye başlamıştır" cümlesi önemli bir örnektir (Adana İKTM, 2021b). Cümlede "günü" sözcüğü yanlış kullanılmıştır. Cümle, "2001 yılı sonunda restorasyon çalışması başlamış ve 2003 yılında bitirilerek 02.07.2003 tarihinde fiilen yeni Kurul Müdürlüğü binası olarak hizmet vermeye başlamıştır." şeklinde yazılmalıdır.

4.2.2. Dil Bilgisiyle İlgili Anlatım Bozukluklarına İlişkin Bulgular

Dil bilgisiyle ilgili hatalara genel olarak bakıldığında (Tablo 4), ek yanlışlığı/eksikliği/fazlalığı (72 il), bağlaçlarla ilgili hatalar (69 il) ve tamlama yanlışlıkları (62 il) maddelerinin en fazla hata yapılan maddeler olduğu; özne eksikliği maddesinin ise en az hata yapılan (15 il) madde olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Dil bilgisiyle ilgili anlatım bozukluklarının bölgelere göre dağılımı

Anlatım Bozuklukları Maddeleri		BÖLGE							Toplam	
		Akdeniz	Doğu Anadolu	Ege	Güneydoğu Anadolu	İç Anadolu	Karadeniz	Marmara		
	N	8	12	8	7	12	16	9	72	
	VAR	% 100	85,7	100	77,8	92,3	88,9	81,8	88,9	
Ek Yanlılığı/Eksikliği/Fazlalığı	N	0	2	0	2	1	2	2	9	
	YOK	% 0	14,3	0	22,2	7,7	11,1	18,2	11,1	
	N	5	11	6	6	8	13	8	57	
	VAR	% 62,5	78,6	75	66,7	61,5	72,2	72,7	70,4	
Çatı Uyumsuzluğu	N	3	3	2	3	5	5	3	24	
	YOK	% 37,5	21,4	25	33,3	38,5	27,8	27,3	29,6	
	N	4	3	1	0	2	3	2	15	
	VAR	% 50	21,4	12,5	0	15,4	16,7	18,2	18,5	
Özne Eksikliği	N	4	11	7	9	11	15	9	66	
	YOK	% 50	78,6	87,5	100	84,6	83,3	81,8	81,5	
	N	5	11	7	6	5	13	9	56	
	VAR	% 62,5	78,6	87,5	66,7	38,5	72,2	81,8	69,1	
Nesne Eksikliği	N	3	3	1	3	8	5	2	25	
	YOK	% 37,5	21,4	12,5	33,3	61,5	27,8	18,2	30,9	
	N	6	11	6	6	5	13	8	55	
	VAR	% 75	78,6	75	66,7	38,5	72,2	72,7	67,9	
Dolaylı Tümleç Eksikliği	N	2	3	2	3	8	5	3	26	
	YOK	% 25	21,4	25	33,3	61,5	27,8	27,3	32,1	
	N	5	12	6	6	5	14	8	56	
	VAR	% 62,5	85,7	75	66,7	38,5	77,8	72,7	69,1	
Zarf Tümleci Eksikliği	N	3	2	2	3	8	4	3	25	
	YOK	% 37,5	14,3	25	33,3	61,5	22,2	27,3	30,9	
	N	8	11	7	7	10	16	10	69	
	VAR	% 100	78,6	87,5	77,8	76,9	88,9	90,9	85,2	
Bağlaçlarla İlgili Hatalar	N	0	3	1	2	3	2	1	12	
	YOK	% 0	21,4	12,5	22,2	23,1	11,1	9,1	14,8	
	N	5	11	6	7	5	13	8	55	
	VAR	% 62,5	78,6	75	77,8	38,5	72,2	72,7	67,9	
Yüklem Eksikliği	N	3	3	2	2	8	5	3	26	
	YOK	% 37,5	21,4	25	22,2	61,5	27,8	27,3	32,1	
	N	5	11	6	6	6	13	8	55	
	VAR	% 62,5	78,6	75	66,7	46,2	72,2	72,7	67,9	
Özne- Yüklem Uyumsuzluğu	N	3	3	2	3	7	5	3	26	
	YOK	% 37,5	21,4	25	33,3	53,8	27,8	27,3	32,1	
	N	5	11	6	6	5	13	8	54	
	VAR	% 62,5	78,6	75	66,7	38,5	72,2	72,7	66,7	
Kip ve Kişi Uyumsuzluğu	N	3	3	2	3	8	5	3	27	
	YOK	% 37,5	21,4	25	33,3	61,5	27,8	27,3	33,3	
	N	6	11	7	7	7	14	10	62	
	VAR	% 75	78,6	87,5	77,8	53,8	77,8	90,9	76,5	
Tamlama Yanlılıkları	N	2	3	1	2	6	4	1	19	
	YOK	% 25	21,4	12,5	22,2	46,2	22,2	9,1	23,5	
	N	5	11	6	6	5	13	8	54	
	VAR	% 62,5	78,6	75	66,7	38,5	72,2	72,7	66,7	
Fiilimsi Yanlılıkları	N	3	3	2	3	8	5	3	27	
	YOK	% 37,5	21,4	25	33,3	61,5	27,8	27,3	33,3	
	N	5	11	6	6	5	13	8	54	
	VAR	% 62,5	78,6	75	66,7	38,5	72,2	72,7	66,7	
Ek Eylem Eksikliği	N	3	3	2	3	8	5	3	27	
	YOK	% 37,5	21,4	25	33,3	61,5	27,8	27,3	33,3	
Genel Hata Ortalaması (%)			69,23	75,29	75	64,98	47,35	71,36	72,71	67,81

Bölgeler arası farklılıklara bakıldığında, İç Anadolu'nun belirgin bir şekilde en az hata oranına (%47,35) sahip bölge olduğu, Doğu Anadolu (%75,29) ve Ege (%75) bölgelerinin ise en fazla hata oranına sahip bölgeler olduğu görülmektedir. Doğu Anadolu'da "özne eksikliği"

dışındaki maddelerde hata yapan il oranı %78,6- 85,7 arasında değişirken; Ege’de %75-100 arasında değişmektedir. Akdeniz’de “bağlaçlarla ilgili hatalar” ve “ek yanlışlığı/eksikliği/fazlalığı” maddelerinde tüm illerde hatalara rastlanırken; diğer maddelerdeki hata oranı %62,5-75 arasındadır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde “özne eksikliği” maddesinde hiçbir il hata yapmazken; diğer maddelerde hata oranı %66,7- 77,8 arasında değişmektedir. İç Anadolu Bölgesi’nde en yüksek hata oranına sahip madde “ek yanlışlığı/eksikliği/fazlalığı” (%92,3); en düşük hata oranına sahip madde ise özne eksikliğidir (%15,4). Diğer maddelerin hata oranları %38,5-76,9 şeklindedir. Karadeniz Bölgesi’nde “ek yanlışlığı/eksikliği/fazlalığı” ve “bağlaçlarla ilgili hatalar” maddelerinde 16 il hata yapmış (%88,9); en az hata yapılan madde “özne eksikliği” olmuştur (%16,7). Diğer maddelerde hata oranı %72,2 ile %77,8 arasındadır. Son olarak Marmara Bölgesi’ne bakıldığında; 11 ilden 10’unun (%90,9) bağlaçlarla ilgili hatalar ve “tamlama yanlışlıkları” maddesinde hata yaptığı; “özne eksikliği” maddesinde iki ilin (%18,2) yanlışlık yaptığı görülmektedir. Diğer maddelerde ise %72,7- 81,8 arasında değişen hata oranları vardır.

En fazla hataya rastlanılan “ek yanlışlığı/fazlalığı/eksikliği” kapsamında bir örnek vermek gerekirse; “Gazete Atatürk’den söz ederken onun büyüklüğünü anlatabilmek için, her devrin meşhur adamalarından birkaçını söz konusu ederek...” (Samsun İKTM, 2021) cümlesinde özel isme gelen ek, ünsüz benzeşmesi kuralına aykırı kullanıldığı için yanlışlık yapılmıştır. Cümle, “Gazete Atatürk’ten söz ederken onun büyüklüğünü anlatabilmek için, her devrin meşhur adamalarından birkaçını söz konusu ederek...” şeklinde yazılmalıdır. Bir diğer fazla hata yapılan madde olan “bağlaçlarla ilgili hatalar” kapsamında; “Atatürk yalnız Türkiye’nin bütün hayatını değiştiren bir dehâ değil, fakat beynelmilel münasebetlerde iyilik ve yalnız iyilik yapan bir adamdır.” (Samsun İKTM, 2021) cümlesinde bağlaç hatası yapılmıştır. Bağlaç olarak kullanılan “fakat” olumlu olan cümleyi olumsuz, olumsuz olan cümleyi de olumluya çevirmek için kullanılmaktadır. Bu cümlede iki olumlu ifadeyi birleştiren “aynı zamanda” bağlacı kullanılmalıdır. Cümle, “Atatürk yalnız Türkiye’nin bütün hayatını değiştiren bir dehâ değil aynı zamanda beynelmilel münasebetlerde iyilik ve yalnız iyilik yapan bir adamdır.” şeklinde yazılmalıdır.

4.3. Noktalama Hatalarına İlişkin Bulgular

Noktalama hatalarına ilişkin bulgular; en fazla yanlışlığın kesme işaretinin (81 il), virgül işaretinin (80 il) ve noktalı virgül işaretinin (76 il) kullanılmasıyla ilgili olduğunu göstermektedir (Tablo 5). Geriye kalan maddelerin büyük çoğunluğunda hata yapan il sayısı 54-60 olarak belirlenmiştir. Eğik çizgi ve uzun çizgi işaretinin kullanımında hiçbir ilin web sitesinde hataya rastlanılmamıştır.

Tablo 5. Noktalama hatalarının bölgelere göre dağılımı

Noktalama Hatalarının Bölgelere Göre Dağılımı		BÖLGE								
		Akdeniz	Doğu Anadolu	Ege	Güneydoğu Anadolu	İç Anadolu	Karadeniz	Marmara	Toplam	
Nokta İşaretinin Eksik/Fazla Kullanımı	VAR	N	5	12	6	6	7	15	8	59
		%	62,5	85,7	75	66,7	53,8	83,3	72,7	72,8
	YOK	N	3	2	2	3	6	3	3	22
		%	37,5	14,3	25	33,3	46,2	16,7	27,3	27,2
Virgül İşaretinin Eksik/Fazla Kullanımı	VAR	N	8	14	8	9	12	18	11	80
		%	100	100	100	100	92,3	100	100	98,8
	YOK	N	0	0	0	0	1	0	0	1
		%	0	00	0	0	7,7	0	0	1,2
Noktalı Virgül İşaretinin Eksik/Fazla Kullanımı	VAR	N	8	13	8	9	10	17	11	76
		%	100	92,9	100	100	76,9	94,4	100	93,8
	YOK	N	0	1	0	0	3	1	0	5
		%	0	7,1	0	0	23,1	5,6	0	6,2
Kesme İşaretinin Eksik/Fazla Kullanımı	VAR	N	8	14	8	9	13	18	11	81
		%	100	100	100	100	100	100	100	100
	YOK	N	0	0	0	0	0	0	0	0
		%	0	0	0	0	0	0	0	0
İki Nokta İşaretinin Eksik/Fazla Kullanımı	VAR	N	6	11	6	6	8	14	9	60
		%	75	78,6	75	66,7	61,5	77,8	81,8	74,1
	YOK	N	2	3	2	3	5	4	2	21
		%	25	21,4	25	33,3	38,5	22,2	18,2	25,9
Üç Nokta İşaretinin Eksik/Fazla Kullanımı	VAR	N	5	11	6	6	5	13	8	54
		%	62,5	78,6	75	66,7	38,5	72,2	72,7	66,7
	YOK	N	3	3	2	3	8	5	3	27
		%	37,5	21,4	25	33,3	61,5	27,8	27,3	33,3
Soru İşaretinin Eksik/Fazla Kullanımı	VAR	N	5	11	6	6	5	13	8	54
		%	62,5	78,6	75,0	66,7	38,5	72,2	72,7	66,7
	YOK	N	3	3	2	3	8	5	3	27
		%	37,5	21,4	25,0	33,3	61,5	27,8	27,3	33,3
Ünlem İşaretinin Eksik/Fazla Kullanımı	VAR	N	5	11	6	6	5	13	8	54
		%	62,5	78,6	75	66,7	38,5	72,2	72,7	66,7
	YOK	N	3	3	2	3	8	5	3	27
		%	37,5	21,4	25	33,3	61,5	27,8	27,3	33,3
Kısa Çizgi İşaretinin Eksik/Fazla Kullanımı	VAR	N	6	11	6	6	5	13	8	55
		%	75	78,6	75	66,7	38,5	72,2	72,7	67,9
	YOK	N	2	3	2	3	8	5	3	26
		%	25	21,4	25	33,3	61,5	27,8	27,3	32,1
Uzun Çizgi İşaretinin Eksik/ Fazla Kullanımı	VAR	N	0	0	0	0	0	0	0	0
		%	0	0	0	0	0	0	0	0
	YOK	N	8	14	8	9	13	18	11	81
		%	100	100	100	100	100	100	100	100
Eğik Çizgi İşaretinin Eksik/Fazla Kullanımı	VAR	N	1	0	0	0	0	0	0	1
		%	12,5	0	0	0	0	0	0	1,2
	YOK	N	7	14	8	9	13	18	11	80
		%	87,5	100	100	100	100	100	100	98,8
Tırnak İşaretinin Eksik/Fazla Kullanımı	VAR	N	6	12	6	6	5	13	8	56
		%	75	85,7	75	66,7	38,5	72,2	72,7	69,1
	YOK	N	2	2	2	3	8	5	3	25
		%	25	14,3	25	33,3	61,5	27,8	27,3	30,9
Yay Ayraç İşaretinin Eksik/Fazla Kullanımı	VAR	N	5	11	6	6	5	13	8	54
		%	62,5	78,6	75	66,7	38,5	72,2	72,7	66,7
	YOK	N	3	3	2	3	8	5	3	27
		%	37,5	21,4	25	33,3	61,5	27,8	27,3	33,3
Genel Hata Ortalaması (%)			65,38	71,99	69,23	64,12	47,35	68,36	68,52	64,96

Tablo 5'in en alt satırına bakıldığında hata oranı en düşük bölgenin belirgin bir şekilde İç Anadolu olduğu görülmektedir. İç Anadolu'da illerin genel olarak %45,35'i noktalama hatalarına başvurmuştur ki, bu oran ülke ortalamasının (%64,96) oldukça altındadır. İç Anadolu'da 13 ilin tamamında kesme işaretinin kullanılmasında yanlışlık yapıldığı, 13 ilin 12'sinde virgül işaretinin, 10'unda ise noktalı virgül işaretin kullanılmasında yanlışlık yapıldığı görülmüştür. Hata yüzdesi en fazla olan bölgeler ise diğer yazı dili incelemelerinde olduğu gibi Doğu Anadolu (%71,9) ve Ege'dir (%69,23). Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki 14 ilin tamamında virgül ve kesme işareti kullanımında yanlışlık yapıldığı; diğer noktalama işaretlerinde ise hata oranının %78,6-%92 arasında olduğu tespit edilmiştir. Ege, Akdeniz ve Marmara Bölgesi'nde, virgül ve kesme işaretine ek olarak, noktalı virgülden de tüm illerde hataya rastlanmıştır. Eğik çizgi ve uzun çizgide hiç hata yapılmayan bölgelerden Ege'de diğer noktalama işaretlerindeki hata oranı %75 iken; Marmara'da %72,7-%81,8 arasında değişmektedir. Uzun çizgide 0, eğik çizgide 1 ilde hataya rastlanılan Akdeniz'deki diğer maddelerin hata oranı ise %62-%75 arasındadır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde de dokuz ilin tamamında virgül, noktalı virgül ve kesme işaretinin kullanılmasında yanlışlık yapılmıştır. Diğer maddelerdeki (uzun çizgi ve eğik çizgi dışında) hata oranı %66,7'dir. Karadeniz Bölgesi'nde ise virgül ve kesme işaretinde tüm illerde (18 il), noktalı virgülden 17 ilde yanlışlık gözlenmiştir. Öte yandan hiç hata yapılmayan uzun çizgi ve eğik çizgi dışındaki maddelerde %72,2- 83,3 civarında hata oranları görülmüştür.

En fazla hata yüzdesine sahip üç noktalama işareti hatasından biri olan “kesme işaretinin eksik/fazla kullanılması” kapsamında bir örnek vermek gerekirse; “Güleş Baba Mahallesi'nde, mezarlığın bulunduğu sırta yer almaktadır.” (Hakkâri İKTM, 2021) cümlesi ele alınabilir. Cümlede mahalle kelimesine gelen ek, kesme işaretiyle ayrılmadığı için yanlışlık yapılmıştır. Cümle, “Güleş Baba Mahallesi'nde, mezarlığın bulunduğu sırta yer almaktadır.” şeklinde yazılmalıdır. Bir diğer sık hata yapılan madde olan “virgül işaretinin eksik/fazla kullanılması” kapsamında, “Kulenin dış yüzeyinde yer alan kabartmada; cepheye gitmekte olan Mehmetçiğin evinden ayrılışı ifade edilmektedir.” (Çanakkale İKTM, 2021) cümlesi incelenebilir. Cümlede virgül kullanılması gereken yerde noktalı virgül kullanıldığı için yanlışlık yapılmıştır. Doğrusu “Kulenin dış yüzeyinde yer alan kabartmada, cepheye gitmekte olan Mehmetçiğin evinden ayrılışı ifade edilmektedir.” şeklindedir. Noktalı virgül işaretinin eksik/fazla kullanılması kapsamında ise “...Antep Katmeri; Antepli ustalar sayesinde babadan oğula ve ustadan çırağa aktarılarak günümüze ulaşmıştır.” (Gaziantep İKTM, 2021) cümlesinde virgül kullanılmadan noktalı virgül kullanıldığı için yanlışlık yapılmıştır. Cümle, “Antep Katmeri, Antepli ustalar sayesinde babadan oğula ve ustadan çırağa aktarılarak günümüze ulaşmıştır.” şeklinde yazılmalıdır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Dilin doğru kullanılması, hem milletlerin kimliğinin oluşması hem de örgütlerin (kurum, kuruluş, işletmeler vb.) imaj çalışmaları açısından oldukça önemlidir. Pazarlama iletişiminde kullanılan yazılı araçlardaki dil hataları, ilgili kurumlara/kuruluşlara hedef kitlenin gözünde olumsuz bir imaj çizmektedir. Hedef kitlede, özellikle de dilin doğru kullanımına duyarlı kesimlerde bilgisizlik, özensizlik, yetersizlik, hatta dile saygısızlık vb. algılar oluşabilmektedir (Koehn, 2003; Müller vd., 2019; Schindler ve Bickart, 2012). Bu durum tüm kurumlar ve kuruluşlar (turizm işletmeleri dahil) için geçerli olmakla birlikte, İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri açısından özel bir önem arz etmektedir. Zira bu kurumlar kültürün bir ögesi olan dilin korunmasından ve şehirlerin imajının güçlendirilip etkili bir şekilde pazarlanmasından ve yönetilmesinden sorumludurlar. Böyle kurumların dilin doğru kullanımı konusunda özel bir çaba harcamaları gerekmektedir. Ancak araştırma öncesinde İKTM'lerin web sitelerinde yapılan ön incelemeler, Türkçe kullanımı noktasında bazı sorunlar olduğuna işaret etmiştir. Oysa web siteleri günümüzde insanların temel bilgi edinme mecrası haline gelmiş, buna bağlı olarak tüm işletmelerin ve kamu kurumlarının da temel iletişim aracı durumuna gelmiştir. Bu kapsamda, böylesine sıklıkla kullanılan bir mecrada, İKTM'ler gibi kurumların, yazı dili kullanımına ne ölçüde dikkat ettiği önemli bir soru haline gelmiştir. Bu

noktadan hareketle çalışmada, Türkiye'deki tüm İKTM'lerin web sitelerinin Türkçe yazı dili açısından ne ölçüde yeterli olduğunun belirlenmesine çalışılmıştır.

Çalışmada yazı dili hataları; yazım yanlışlıkları, anlatım bozuklukları ve noktalama hataları şeklinde üç ana başlık altında ele alınmıştır. Bu kapsamda, ilgili başlıklar kapsamındaki yazı dili hatalarının web sitelerinde yer alıp almadığı 1-0 (var-yok) tekniğiyle tespit edilmiş, elde edilen veriler tanımlayıcı analizlerle incelenmiştir. Bulgular (birinci araştırma sorusuna cevaben), en çok hatanın yazım yanlışlıklarında yapıldığını (ülke genelinde %69,8), ardından dil bilgisinden kaynaklı anlatım bozuklukları (%67,81), noktalama hataları (%64,96) ve anlamla ilgili anlatım bozukluklarının (%54,03) geldiğini göstermiştir. Yazım yanlışlıkları açısından büyük harfler, kısaltmalar ve birleşik sözcüklerin yazımı maddelerinde; anlatım bozukluğu açısından sözcüğün yanlış anlamda kullanılması, ek yanlışlığı/fazlalığı/eksikliği ve bağlaçlarla ilgili hatalar maddelerinde; noktalama hataları açısındansa kesme, virgül ve noktalı virgül işaretinin kullanımı maddelerinde sıklıkla yanlışlık yapıldığı bulunmuştur (2, 3 ve 4. araştırma soruları). Bu bulgular Türkçe yazı dili hatalarına ilişkin geçmiş çalışmalarla karşılaştırıldığında benzerlikler görülmektedir. Örneğin, ders kitaplarındaki yazım hataları üzerine yapılan araştırmalar (Demirci, 2009; Esengül, 2006) ve öğrencilerin yazılı kâğıtlarını dil hataları açısından inceleyen araştırmalar (Alkan, 2007; Dölek, 2016); anlatım bozukluğu hatalarının yazım ve noktalama hatalarına göre daha çok yapıldığını ortaya koymuştur. Bu kapsamda, Türkiye'de yazım yanlışlığı, anlatım bozukluğu ve noktalama hataları konularındaki yazı dili hatalarının; İKTM'lerin web sitelerine de yansdığı görülmektedir. Bu durum, Türkçe konusunda gerek derslerde gerekse diğer alanlarda belirli konularda hata yapan insanların web sitesi içeriği oluştururken de bu hataları yaptıkları şeklinde yorumlanabilir.

Beşinci araştırma sorusu kapsamında bölgeler bazındaki farklılıklara bakıldığında, üç başlıkta da (yazım hataları, anlatım bozuklukları, noktalama hataları) Ege, Doğu Anadolu ve Marmara Bölgesi'nin en fazla hata yapan bölgeler olduğu, en az hata yapan bölgenin ise İç Anadolu Bölgesi olduğu görülmektedir. Doğu Anadolu Bölgesi'ne ilişkin bulguları PISA ve TÜİK verileri çerçevesinde değerlendirmek mümkündür. PISA 2009, 2012, 2015 verilerinin ve 2008-2015 yılları arasında TÜİK eğitim verilerinin bölgelere göre değerlendirilmesinde; Doğu Anadolu Bölgesi'nin eğitim verilerinin Türkiye ortalamasının altında yer aldığı görülmüştür. Aynı değerlendirme, okuma başarısında genel olarak en yüksek olan bölgenin İç Anadolu Bölgesi olduğunu göstermektedir (Kıbrıslıoğlu ve Gelbal, 2018, s. 1204). Ege ve Marmara Bölgeleri'ndeki yazım hatası oranının fazla olması ise bu bölgelerdeki illerin Türkiye'nin turizm hareketliliğinin en yoğun yaşandığı iller olmasına bağlı olarak web sitesi içeriklerinin de oldukça zengin olmasıyla ilgili olduğu ifade edilebilir. Sınırlılıklar başlığında da ifade edildiği gibi, bazı şehirlerin web siteleri çok sınırlı düzeyde içeriğe sahipken bazılarının yazılı içeriği oldukça geniştir. Bu durum, içeriği fazla olanın daha çok hata yapmasıyla sonuçlanabilmektedir.

Elde edilen sonuçlardan hareketle Türkçenin doğru kullanımı noktasında özellikle İKTM yöneticilerine ve bu konuda araştırma yapacaklara bazı önerilerde bulunulabilir. Önerileri şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Türkçenin kültürel bir değer olarak görülmesi ve korunması için öncelikle devlet kurumlarının dil farkındalığını kazanması ve kendi görev alanlarında Türkçeyi doğru bir şekilde kullanarak örnek olmaları gerekmektedir.
- İKTM'ler, bu çalışmada kullanılan "Türkçe Yazı Dili Ölçeğini" kullanarak uzman kişilerin yardımıyla, web sitesi incelemelerini yapmalı ve gerekli düzeltmeleri gerçekleştirmelidir. Bu kapsamda, Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde Türkçe yeterliliğine sahip çalışanlar bu iş için görevlendirilebilir veya Milli Eğitim Bakanlığı ile ortak, sürekliliği olan bir çalışma yürütülebilir. Bu öneri Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın diğer alt birimleri başta olmak üzere, tüm kamu kurumları ve özel sektör işletmeleri (turizm işletmeleri dahil) için de geçerlidir. Bakanlığın

turizm işletmeleri ve destinasyon yönetim örgütlerinin Türkçeyi doğru kullanması noktasında özendirici çalışmalar yürütmesi yerinde olacaktır.

- İlgili inceleme ve düzeltmelerin ardından Türkçeye verilen önemi göstermek amacıyla özellikle kamu kurumlarının web sitelerinde ana sayfanın bir yerine “Bu web sitesi Türkçe yazı dili denetiminden geçirilmiştir.” şeklinde bir ifade eklenebilir. Bunun için logo vb. bir görselden de yararlanılabilir.
- İKTM’lerde özellikle web sitesinden ve tanıtımdan sorumlu çalışanların Türkçe yeterliliklerine dikkat edilmelidir. Bu kapsamda, öncelikle ilgili çalışanların Türkçenin korunması konusundaki duyarlılıkları arttırılmalı, ardından Türkçe yeterliliklerinin arttırılması için eğitim çalışmaları yürütülmelidir. Ayrıca bu tür çalışmalar, Milli Eğitim Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığının ortaklığı ile “Türk Dili Seferberliği” gibi bir proje kapsamında, kamu kurumları başta olmak üzere tüm ülke geneline yayılmalıdır.

Yukarıda sıralanan genel önerilerin yanı sıra, bulgularda öne çıkan bazı konulara ilişkin kısa vadede gerçekleştirilebilecek detaylı öneriler sunulabilir:

- İKTM’lerin web sitelerinde yöresel ağızda kullanılan kavramların karşılıkları parantez içinde verilmelidir. Ayrıca Türkçenin zenginliğini ortaya çıkarmak için “kültür” sayfalarında her ile ait Türkçe yerel sözlük oluşturulabilir.
- İKTM’lerin web siteleri incelendiğinde TDK’nin 2016 yılında değiştirdiği “Kurum ve kuruluş adlarına getirilen ekler kesme işareti ile ayrılmaz.” kuralına dikkat edilmediği, bu bağlamda da web sayfalarının güncellenmediği tespit edilmiştir. Gerekli güncellemelerin İKTM’ler tarafından yapılması önerilmektedir.
- Çalışmada sözcüklerin sıklıkla yanlış yazıldığı görülmüş ve dolayısıyla yazı dili denetim seçeneğinin kullanılmadığı anlaşılmıştır. İKTM’lerin yazı dili denetimi seçeneğini kullanması ve uygun düzeltmeleri yapması önerilmektedir.
- Bulgular, kısaltmalarla ilgili yanlışlıkların çok fazla olduğunu göstermektedir. Bu durumun temel nedeni, “Ölçü birimlerinin uluslararası kısaltmaları kullanılır. Bu kullanımlarda nokta işareti kullanılmaz ve ekler sözcüğün okunuşuna göre getirilir.” kuralına dikkat edilmemesidir. İKTM’lerin bu kuralara dikkat ederek gerekli güncellemeleri yapması önerilmektedir.

Son olarak, bu alanda araştırma yapacaklara çalışmada geliştirilen ölçekten yararlanarak, turizm sektöründe (veya diğer alanlarda) faaliyet gösteren farklı kurum ve kuruluşların kurumsal iletişim araçlarının Türkçe yazı dili yeterliliğini incelemeleri önerilmektedir.

Kaynakça

- Adana İKTM (2021a). *Kronoloji: 1926*. <https://www.ktb.gov.tr/TR-96333/1926.html> (Erişim tarihi: 15.08.2021).
- Adana İKTM (2021b). *Genel bilgiler: Kültür ve tabiat varlıklarını koruma bölge kurullarının oluşum gerekçesi*. <https://korumakurullari.ktb.gov.tr/TR-88374/genel-bilgiler.html> (Erişim tarihi: 16.08.2021).
- Akkoyunlu, B. ve Yılmaz Soylu, M. Y. (2011). Sosyal iletişim ağları ve dilin yanlış kullanımı üzerine nitel bir çalışma. *İlköğretim Online*, 10(2), 441-453.
- Aktaş, Ş. (2010). Dilin doğru ve güzel kullanımı üzerine. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 27, 37-42.
- Alkan, Z.N. (2007). *İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım hataları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

- Atıf, Ö. (2018). Konaklama işletmelerinin web sayfa tasarımlarının pazarlama uygulamaları açısından incelenmesi: Eskişehir örneği. *Journal of Turkish Tourism Research*, 2(1), 15-26.
- Babacan, M. (2010). *Yazılı ve sözlü anlatım* (4. baskı). İstanbul: Akademik Kitaplar Yayınları.
- Bursa İKTM (2021). *Atatürk için diyorlar ki!: Belçika*. <https://www.ktb.gov.tr/TR-96486/belcika.html> (Erişim tarihi: 16.08.2021).
- Çanakale İKTM (2021). *Atatürk: Anıtkabir*. <https://www.ktb.gov.tr/TR-96392/anitkabir.html> (Erişim tarihi: 17.08.2021).
- Demirci, N. (2009). *2006 yılı Türkçe öğretim programına göre hazırlanan 6. ve 7. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki dil yanlışları ve anlatım bozuklukları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Dölek, O. (2016). *Akran etkileşimine dayalı yazma etkinliklerinin 7. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerileri üzerindeki etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.
- Esengül, M. (2006). *İlköğretim 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki dil ve anlatım yanlışları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Fogg, B. J., Marshall, J., Laraki, O., Osipovich, A., Varma, C., Fang, N., ... & Treinen, M. (2001, Mart). *What makes web sites credible? A report on a large quantitative study*. SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems, Seattle Washington, USA. <https://courses.ischool.berkeley.edu/i290-10/f05/bjfofg.pdf> (Erişim tarihi: 10.07.2021).
- Gaziantep İKTM (2021). *Geleneksel mutfak: Antep Katmeri*. <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/gaziantep/neyenir/katmer-2> (Erişim tarihi: 17.08.2021).
- Göçer, A. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının dil kültür ilişkisi üzerine görüşleri: Fenomenolojik bir araştırma. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2), 25-38.
- Gülensoy, T. (2000). *Türkçe el kitabı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Güllüdağ, N. (2014). Yazılı ve görsel basında dil estetiği. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 49-58.
- Güzel, E. ve Karakurt, A. (2016). Dil yozlaşması ve söyleyiş bozukluğu: Televizyon reklamlarının göstergebilimsel açıdan çözümlenmesi. *Balkan and near Eastern Journal of Social Sciences*, 2(4), 1-15.
- Hakkâri İKTM (2021). *Kültür varlıkları: Türbe ve zaviyeler*. <https://hakkari.ktb.gov.tr/TR-159139/kulturel-degerler.html> (Erişim tarihi:17.08.2021).
- Hilbrink, E. M. (2017). *'The hotel were graet': The effects of valence and language errors on the attitude towards the hotel, review credibility, booking intention and eWOM intention of consumers* (Unpublished master's thesis), University of Twente, Twente.
- Hunutlu, Ü. (2007). *Lise birinci sınıflarda öğrencilerin yaptıkları anlatım bozuklukları ve bunların giderilmesinde kullanılan metotlar* (Yayımlanmamış lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- İlaslan, B. (2007). *Ortaöğretim ikinci sınıf öğrencilerinde görülen yazılı anlatım bozukluklarının giderilmesi için çeşitli öneriler- Kalecik/Pursaklar örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- İşcan, A. (2018). *Yabancı dil öğretimi ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin tarihçesi*. Ankara: Pegem Akademi.

- İzmir (İKTM, 2021). *Atatürk: Selânik Atatürk Evi*. <https://www.ktb.gov.tr/TR-96346/selanik-ataturk-evi.html> (Erişim tarihi: 18.08.2021).
- Karahisar, T. (2013). Dijital nesil, dijital iletişim ve dijitalleşen! Türkçe. *AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi*, 4(12), 71-83.
- Kavcar, C., Oğuzkan F. ve Sever S. (2004). *Türkçe öğretimi*, Ankara: Engin Yayınevi.
- Kazancı, M. (2004). *Kamuda ve özel kesimde halkla ilişkiler*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Kıbrıslıoğlu, U.N ve Gelbal, S. (2018). PISA ve TÜİK verileri çerçevesinde Türkiye’de eğitimde eşitsizlik. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26 (4), 1195-1206.
- Koehn, D. (2003). The nature of and conditions for online trust. *Journal of Business Ethics*, 43(1), 3-19.
- TDK (2000). *İmlâ kılavuzu*. Ankara: TDK Yayınları.
- Lawshe, C. H. (1975). A quantitative approach to content validity. *Personnel Psychology*, 28(4), 563-575.
- Müller, B., Martin-Lacroux, C. ve Lacroux, A. (2019, May 24-27). *What a pity, there are so many errors! what mistakes really matter to consumers?* 48th Annual EMAC Conference, Hamburg. <http://proceedings.emac-online.org/pdfs/A2019-9344.pdf> (Erişim tarihi: 15.06.2021).
- Pekaz, K. (2007). *İlköğretim sekizinci sınıf yazılı anlatımlarındaki ses olayları, imla hataları ve anlatım bozukluklarının düzeltilmesinde ipucu ve geribildirim teknikleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Samsun İKTM (2021). *Atatürk için diyorlar ki!: İngiltere*. <https://www.ktb.gov.tr/TR-96495/ingiltere.html> (Erişim tarihi: 17.08.2021).
- Schindler, R. M. ve Bickart, B. (2012). Perceived helpfulness of online consumer reviews: The role of message content and style. *Journal of Consumer Behaviour*, 11(3), 234-243.
- Stiff, C. (2012). Watch what you write: How errors in feedback influence consumer attitudes and behavior. *Journal of Internet Commerce*, 11(1), 41-67.
- Şamlıoğlu, K. (2011). *On ikinci sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım bozuklukları üzerine bir çalışma: Ardeşen ilçesi örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Şimşek Evren, E. ve Akoğlan Kozak, M. (2017). Otel işletmelerinin potansiyel çalışanlara yönelik izlenim yönetimi taktikleri: Web sitelerinin analizi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(3), 441-469.
- Taş, M., Akkaşoğlu, S. ve Akyol, C. (2018). Turizm işletmelerinde bilgi teknolojileri kullanımı kapsamında seyahat acentesi web sitelerinin incelenmesi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (66), 207-221.
- TDK (2017). *İlköğretim okulları için yazım kılavuzu*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- TDK (2021). *Kurum ve kuruluş adlarından sonra gelen ekler kesme işareti ile ayrılır mı?* <https://www.tdk.gov.tr/icerik/sikca-sorulan-sorular/kurum-ve-kurulus-adlarindan-sonra-gelen-ekler-kesme-isareti-ile-ayrilir-mi/> (Erişim tarihi: 16.07.2021).
- Uygur, S. M., Sürücü, Ç. ve Sergen, Y. (2018). Yiyecek içecek işletmelerinin dijital pazarlama açısından incelenmesi: Ankara ili örneği. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(Ek1), 157-176.

- nalın, Ő. (2005). *Dil ve kültür*, Ankara: Nobel Yayınevi.
- Üstün, M. (2011). *İlköğretimde ikinci kademe đrencilerinin yazılarında görülen anlatım bozukluklarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Onsekizmart niversitesi, Çanakkale.
- Yaman, H. ve Erdoğan, Y. (2007). İnternet kullanımının Türkçeye etkileri: Nitel bir araştırma. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 3(2), 237-249.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Zafiroopoulos, C. and Vrana, V. (2006). A framework for the evaluation of hotel websites: The case of Greece. *Information Technology and Tourism*, 8(3-4), 239-25.

ETİK ve BİLİMSSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI

Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara ve bilimsel atıf gösterme ilkelerine riayet edildiğini yazar(lar) beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazarlarına aittir.

ARAŐTIRMACILARIN MAKALEYE KATKI ORANI BEYANI

1. yazar katkı oranı : %50
2. yazar katkı oranı : %50